

Kirken i Nedre Eiker.

Det er mye som har vært skrevet om fordums historie rundt Kirken og menighetslivet i Nedre Eiker. Det ble blant annet gitt ut et hefte i forbindelse med 100-årsjubileet for Nedre Eiker kirke i 1960. Å få med alt som har skjedd opp igjennom 150 års lokal kirkehistorie i en liten artikkel i menighetsbladet, er en vanskelig oppgave. Likevel skal jeg prøve å gi en kortfattet versjon av det som har hatt mest betydning.

I forkant av Nedre Eiker som eget kirkesokn, var hele kommunen tilhørende Haug kirke og menighet. Det var hovedsoknet i det gamle Stor-Eiker. Derfor ble det lang vei for de som skulle til kirken og som bodde på Vinnes, og Langøya, som var lengst nede. Alt av dåp og begravelser foregikk i Hokksund, og alle gudstjenester og konfirmasjoner likeså. Før i tiden var det forventet at *alle* skulle møte til vanlig messe. Ingen måtte forsømme altergang og hvis noen uteble fra gudstjenestene, ble det folkesnakk og allmenn fordømmelse av de uheldige. Johan Christian Vibe var sokneprest i Eiker sokn fra 1844 frem til han døde i sitt embete i 1854. Da mente formannskapet at nå var tiden moden for å overveie en økning av betjeningen i soknet. I den sammenheng nevnte formannskapet spesielt: "det sokn som med det første ventes opprettet i prestegjeldets sørligste del." Nedre Eiker prestegjeld ble opprettet 1.juli 1879. I 1872 Og 1873 søkte kommunestyret, eller herredsstyret som det ble kalt, om at Nedre Eiker måtte få egen sokneprest. Det førte ikke frem, men så var man klar over at presten som da var kommet i embetet, skulle gå av for aldersgrensen i 1879. Allerede i 1877 tok kommunestyret saken opp, og ved Kongelig resolusjon av 20.februar 1879 ble det bestemt at Nedre Eiker skulle bli eget prestegjeld fra 1.juli samme år. I kjøp av prestegård, sto det mellom to gårder: Steinset med Ekenes ødegård, og Møllenhoff gård. Etter anbefaling fra herredsstyret, falt valget på Møllenhoff fordi den "lå nærmere jernbanestasjonen enn den andre".

På kommunestyrets møte 1.mars 1850 ble det lagt frem et forslag fra "flere oppsittere i den del av prestegjeldet som grenser mot Drammen, om at det ble bygget en kirke enten på Solberg eller på Rygg. Penger til byggingen skulle tas av kirkekassens midler. "Kirkekassen" var på den tiden privat eiendom, tilhørende bøndene i bygda. Eierne kunne kreve avgiftene som kirken skulle ha(landskyld, tiende og øvrig). For midlene som kom inn, skulle eierne holde kirkehusene ved like, og det som ble til overs ble samlet i Kirkekassen. Kommunestyret valgte å utsette saken, etter at en komitè skulle se nærmere på de mer formelle sidene ved byggingen. Det var mange møter og grundig planlegging i forkant av byggestart. I utgangspunktet skulle kirken bli bygget omtrent der hvor Trelleborg gummivarefabrikk nå ligger, og byggematerialene var gråstein. Prisen på gråsteinen var et stort stridstema, og uenighetene førte da til at også plasseringen av kirken ble forkastet. Steinset ble lansert som ny byggeplass. Det var strategisk beliggenhet midt i det nye soknet, og overfarten over Drammenselva var god på dette stedet. Fra kirkedepartementet ventet de på den siste

godkjennelsen, og like over nyttår 1859 kom den endelige godkjennelsen. I løpet av sommeren 1859 ble kirken laftet opp, og i oktober var kirken reist. Innredningen av kirken startet straks, og dette ble gjort så nøye at det tok ett år før den var slutført. Høsten 1860 var stunden kommet. Innvielsen av kirken ble berammet til 21. november kl. 10 formiddag. Det ble overlatt ordfører og varaordfører "ved denne leilighet å foranstalte det fornødne og hensiktsmessige med en passende bevertning."

Brukseier Hovel Helseth skrev i sin dagbok: "Den etter forslag og påskynnelse fra min side oppførte Nedre Eiker kirke ble i denne høst ferdig og innvidd 21. november under høytidelighet. Av meg skjenket to alterstaker kostende 170 spd."

Innvielsesdagen ble hoveddørene holdt lukket til å begynne med, og lensmannen kontrollerte at de inviterte gjester først kom inn gjennom sakristiet. Når de mest betydningsfulle personene hadde ankommet, ble hovedinngangen åpnet for allmuen. Det ble helt fullt i kirken, og det var ikke plass til alle som ønsket å komme inn. Den første ordinære messen i Nedre Eiker kirke ble avholdt søndag 2. desember, og fem barn ble båret til dåpen. Kirken er plassert midt i det gamle delet mellom Steinset og Hærstrøm. Eiendomsgrensen gikk omtrent der hvor prekestolen står. Selv om kirken var innviet, var ikke alt gjort ferdig. Det manglet gjerde rundt kirkegården, og kirken var ikke fullmalt. Ikke før i mai 1868 ble dette gjort, og arbeidet kostet 284 daler for gjerdet og 837 daler og 3 skilling for malingen. Om vinteren kunne det være kaldt i kirken, og vinteren 1880 søkte presten om at det ble satt ovner inn i kirken. Disse ble fyrt opp kun til bruk på søndagene, men i 1877 ble det gitt tillatelse til oppvarming også på hverdagene mot betaling av kr 4 til kirkekassen for hver gang.

Det har skjedd mye opp igjennom årene, men dette var starten for Nedre Eiker kirke, og forandringene har vært store. Både for kirkebygget og den praktiske anvendelsen har mye forandret seg, forhåpentligvis til det bedre.